

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ЦЕНТР ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Європейський Союз

Довідкове видання

Дніпропетровськ, 2009

З м і с т

I. Європейський Союз: склад та структура.....	С. 3
1.1. Країни-члени ЄС	С. 3
1.2. Країни – кандидати	С. 6
II. Об'єднання родини: історія Європейського Союзу	С. 7
III. Діяльність Європейського Союзу.....	С. 11
IV. Процеси прийняття рішень в Європейському Союзі.....	С. 14

Європейський Союз: склад та структура

Європа – дивовижний континент з багатою історією. Вихідці з Європи стали видатними науковцями, винахідниками, художниками та композиторами, відомими артистами та спортсменами.

Століттями Європа була роз'єднана через постійні війни та протиріччя. Але вже більше 50 років країни цього континенту нарешті живуть разом у мирі, єдності та дружбі – у Європейському Союзі, для того, щоб зробити світ кращим.

Країни-члени ЄС

Назва країни	Площа	Населення	Валюта
АВСТРІЙСЬКА РЕСПУБЛІКА Столиця: Відень	84 000 км ²	8.3 млн. чол.	Євро
КОРОЛІВСТВО БЕЛЬГІЯ Столиця: Брюссель	31 000 км ²	10.5 млн. чол.	Євро
РЕСПУБЛІКА БОЛГАРІЯ Столиця: Софія	111 000 км ²	7.7 млн. чол.	Лев
ВЕЛИКА БРИТАНІЯ Столиця: Лондон	244 000 км ²	60.4 млн. чол.	фунт стерлінг
ГРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА Столиця: Афіни	132 000 км ²	11,1 млн. чол.	Євро

КОРОЛІВСТВО**ДАНІЯ**

Столиця: Копенгаген   43 000 км²   5.4млн чол.   Датська крона

ЕСТОНСЬКА**РЕСПУБЛІКА**

Столиця: Таллінн   43 000 км²   1.3 млн. чол.   Естонська крона

ІРЛАНДІЯ

Столиця: Дублін   70 000 км²   4,2 млн. чол.   Євро

КОРОЛІВСТВО**ІСПАНІЯ**

Столиця: Мадрид   505 000 км²   43,8 млн. чол.   Євро

ІТАЛІЙСЬКА**РЕСПУБЛІКА**

Столиця: Рим   301 000 км²   58,8 млн. чол.   Євро

РЕСПУБЛІКА КІПР

Столиця: Нікосія   9 000 км²   800 000 чол.   Євро

ЛАТВІЙСЬКА**РЕСПУБЛІКА**

Столиця: Рига   65 000 км²   2.3 млн. чол.   Лат

ЛИТОВСЬКА**РЕСПУБЛІКА**

Столиця: Вільнюс   65 200 км²   3.4 млн. чол.   Літ

ВЕЛИКЕ**ГЕРЦОГСТВО****ЛЮКСЕМБУРГ**

Столиця: Люксембург   3 000 км²   500 000 чол.   Євро

РЕСПУБЛІКА МАЛЬТА				
Столиця: Валетта	300 км ²	400 000 чол.	Євро	
КОРОЛІВСТВО НІДЕРЛАНДІВ				
Столиця: Амстердам	34 000 км ²	16,3 млн. чол.	Євро	
ФЕДЕРАТИВНА РЕСПУБЛІКА НІМЕЧЧИНА				
Столиця: Берлін	357 000 км ²	82,5 млн. чол.	Євро	
РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА				
Столиця: Варшава	313 000 км ²	38.1 млн. чол.	Злотий	
ПОРТУГАЛЬСЬКА РЕСПУБЛІКА				
Столиця: Лісабон	92 000 км ²	10.6 млн. чол.	Євро	
РУМУНІЯ				
Столиця: Бухарест	230 000 км ²	21.6 млн. чол.	Румунський лей	
СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА				
Столиця: Братіслава	49 000 км ²	5.4 млн. чол.	Словацька крона	
РЕСПУБЛІКА СЛОВЕНІЯ				
Столиця: Любляна	20 000 км ²	2 млн. чол.	Євро	
УГОРСЬКА РЕСПУБЛІКА				
Столиця: Будапешт	93 000 км ²	10,1 млн. чол.	Форінт	
ФІНЛЯНДСЬКА				

РЕСПУБЛІКА

Столиця: Гельсінкі   305 000 км²   5.3 млн. чол.   Євро

**ФРАНЦУЗЬКА
РЕСПУБЛІКА**

Столиця: Париж   544 000 км²   60.9 млн. чол.   Євро

**ЧЕСЬКА
РЕСПУБЛІКА**

Столиця: Прага   79 000 км²   10.3 млн. чол.   Чеська крона

**КОРОЛІВСТВО
ШВЕЦІЯ**

Столиця: Стокгольм   411 000 км²   9 млн. чол.   Шведська крона

Країни – кандидати**Назва країни****Площа****Населення****Валюта****ТУРЕЦЬКА
РЕСПУБЛІКА**

Столиця: Анкара   770 000 км²   72.5 млн. чол.   Турецька ліра

ХОРВАТІЯ

Столиця: Загреб   56 000 км²   4.4 млн. чол.   Куна колишня

**ЮГОСЛАВСЬКА
РЕСПУБЛІКА
МАКЕДОНІЯ**

Столиця: Скоп'є   25 000 км²   2 млн. чол.   Македонський денар

УКРАЇНА

Столиця: Київ   603 700 км²   47.5 млн. чол.   Гривня

Об'єднання родини: історія Європейського Союзу

Друга світова війна закінчилася у 1945 р. Це був час страшенної розрухи та численних людських втрат. Перед лідерами європейських країн постала проблема пошуку нових механізмів унеможливлення подібного у майбутньому.

Нова блискуча ідея

Француз Жан Моне міркував над цим питанням. Він розумів, що для того, щоб розпочати війну, країні необхідні дві речі: по-перше, залізо для виготовлення сталі, необхідної для виробництва танків, зброї, бомб тощо; по-друге, вугілля для забезпечення енергією заводів та потягів. В Європі цих речей було вдосталь, тому країни могли легко розпочати війну.

Згодом у Жана Моне з'явилося доволі сміливе рішення, яке полягало в тому, що уряди Франції й Німеччини, а можливо і решти європейських країн, не повинні зосереджуватися на розвитку власної вуглевидобувної та сталеливарної галузей виробництва. Натомість, ці галузі мають функціонувати за участі представників всіх європейських країн, і вони могли б сісти за стіл переговорів й обговорювати спільні проблеми виробництва разом. Це унеможлиблювало б війну між ними. Жан Моне усвідомлював, що його план спрацював би лише за умови, якби лідери європейських країн дійсно прагнули його реалізувати. Він поділився своїми переконаннями зі своїм другом Робером Шуманом, міністром французького уряду. Той, в свою чергу, знайшов цю ідею блискучою і озвучив її у своїй промові 9 травня 1950 р.

Ця промова переконала не тільки лідерів Франції та Німеччини,

а і лідерів Бельгії, Італії, Люксембургу та Нідерландів. Вони погодилися об'єднати власні вугільну і сталеливарну промисловості, в результаті чого було створено Європейське об'єднання вугілля та сталі (ЄОВС). Його діяльність мала зорієнтувати роботу цих галузей виробництва на мирні цілі і, у такий спосіб, сприяти відбудові Європи, зруйнованої війною. Так у 1951 р. було засновано ЄОВС.

Спільний ринок

Дуже скоро спільна робота дала відчутні результати, тому лідери цих шести країн прийняли рішення створити Європейське економічне співтовариство (ЄЕС). Воно було засновано у 1957 р.

"Економічне співтовариство" означало об'єднання економік країн, іншими словами, об'єднувалася політика щодо вирішення всіх питань, пов'язаних зі сферами грошей, бізнесу, працевлаштування та торгівлі.

Одним з головних завдань ЄЕС було створення "спільного ринку" шести країн-учасниць в інтересах полегшення умов торгівлі між ними. До цього часу поїзди, вантажівки, баржі, завантажені товаром, перетинаючи кордон іншої держави, повинні були завжди зупинятися на кордоні, подавати документи на перевірку сплачувати те, що називається "митними зборами". Відповідно, ціни на такі товари зростали.

Сутність спільного ринку полягала в тому, щоб позбутися постійних митних перевірок, простоїв та митних зборів. Іншими словами, дозволити країнам торгувати між собою так, ніби вони всі здійснюють операції в межах однієї країни.

Від Єдиного Економічного Співтовариства (ЄЕС) до Європейського Союзу

Дуже скоро спільний ринок полегшив життя мешканців країн ЄЕС. У людей було більше грошей, більше продуктів харчування, а асортимент продукції в магазинах значно розширився. Цей успіх не залишився непоміченим. Вже у 1960-х рр. сусідні європейські країни почали висловлювати зацікавленість у вступі до ЄЕС. В результаті тривалих і складних переговорів Великобританія, Данія та Ірландія приєдналися до ЄЕС у 1973 р. Потім постала черга Греції у 1981 р., Португалії та Іспанії у 1986 р., Австрії, Фінляндії та Швеції у 1995 р. Отже, з цього часу організація нараховувала 15 членів. Протягом цих років об'єднання змінювалося. На кінець 1992 р. було оголошено про завершення будівництва єдиного ринку. Значно розширилося і коло завдань ЄЕС. Скажімо, країни-члени спільно працювали над проблемами захисту навколишнього середовища, а також над удосконаленням будівництва автомобільних шляхів та залізниць по всій Європі. Більш розвинені країни допомагали біднішим країнам у реалізації важливих державних проектів, зокрема, будівництва шляхів. Для полегшення пересування всередині ЄЕС його країни-члени погодилися скасувати паспортний контроль на своїх внутрішніх кордонах. Людина, яка проживає в одній країні-члені, могла вільно переїздити жити або працювати в іншу країну-член ЄЕС. Уряди продовжували працювати над іншими спільними діями, наприклад, у сфері допомоги поліцейським органам різних країн у боротьбі із злочинністю, незаконним обігом наркотиків та тероризмом. Одним словом, суттєво змінився характер утворення,

воно стало більш консолідованим, тому у 1992 р. було вирішено перейменувати його у Європейський Союз (ЄС).

Об'єднання родини

Між тим, за межами ЄС відбувалися не менш важливі події. Впродовж багатьох років Європа була розділена на східну і західну її частини. Вони не вели воєн одна з одною, але їх лідери ніколи не могли дійти згоди. Керівники країн східної частини дотримувалися форми правління під назвою "комунізм", що обмежувала свободу громадян. Саме через такий спосіб правління країни цієї частини Європи були біднішими у порівнянні із Західною Європою. Розкол між Заходом і Сходом був настільки глибоким, що отримав назву "залізної завіси". На кордонах навіть були встановлені високі паркани або мури. Один з них простягався через Берлін і розділяв Німеччину на дві частини. Дістати дозвіл на перетин цього кордону було майже неможливо. Нарешті, у 1989 р. непорозуміння та розподіл завершилися. Берлінський мур був знесений, а "залізна завіса впала. Згодом відбулося об'єднання Німеччини. Громадяни країн східної частини Європи обрали нові уряди, що позбулися жорсткого комуністичного ладу. Нарешті вони стали вільними! Це було дійсне свято. Країни, які здобули свободу, висловили своє бажання стати членами ЄС. І згодом утворилась ціла низка країн-кандидатів на вступ до ЄС. Для вступу в ЄС країна повинна мати стабільну економіку. Вона також має бути демократичною, тобто її народ повинен мати свободу вибору тих, хто управляє країною. Країна також має поважати права людини. До 1989р. до них входять: право на свободу слова, право не бути ув'язненим без справедливого суду, право не бути жертвою тортур та інші важливі

права. Країни-кандидати наполегливо працювали, щоб відповідати цим вимогам. Вже через декілька років десять з них були готові до вступу. 1 травня 2004 р. до ЄС приєдналися такі країни: Естонія, Кіпр, Латвія, Литва, Мальта, Польща, Словаччина, Словенія, Угорщина, Чехія. 1 січня 2007 р. членами ЄС стали Болгарія та Румунія. До цього часу така кількість країн не вступала одночасно до ЄС, тому це стало великою подією. Люди особливо раділи з цього приводу, оскільки це було дійсне "возз'єднання родини", що нарешті об'єднало східну та західну частини Європи.

Діяльність Європейського Союзу

ЄС всіма можливими способами намагається покращити рівень життя в країнах-членах. Ось деякі з них.

Довкілля

Навколишнє середовище належить всім і кожному, тому країни співпрацюють в інтересах забезпечення його захисту. ЄС має певні правила щодо заборони забруднень та щодо захисту, скажімо, диких птахів. Ці правила стосуються кожної країни ЄС, а уряди, в свою чергу, мають слідувати за їх дотриманням.

Робота

Для людей дуже важливо мати роботу, яку вони вміють добре виконувати і від якої отримують задоволення. Частина з їх заробітної платні йде на утримання лікарень, шкіл та до пенсійних фондів. Саме тому ЄС зосереджує зусилля на створенні нових робочих місць з покращеними умовами праці для всіх, хто прагне працювати. Він сприяє започаткуванню власної справи, а також виділяє кошти на перекваліфікацію своїх громадян.

Свобода

Люди, які живуть в ЄС, можуть вільно обирати країну для проживання, роботи чи навчання. ЄС забезпечує свободу пересування Європою. Для перетину кордонів більшості країн-членів ЄС вам більше не потрібен закордонний паспорт. ЄС стимулює також навчання й стажування молоді та студентів в різних європейських країнах.

Євро

Впродовж всієї історії кожна європейська країна мала свою власну валюту. Тепер у Європі використовується єдина валюта, яка називається євро. Кожна країна ЄС за бажанням може запроваджувати її в свій обіг. Єдина валюта полегшує здійснення комерційних операцій, подорожування і купівлю товарів на території країн ЄС, оскільки вже відпадає потреба обміну однієї валюти на іншу. Цілих дев'ять років тривав процес впровадження євро, що вимагало кропіткої роботи та уважного планування. Банкноти та монети євро увійшли в грошовий обіг 1 січня 2002 р. Євро замінила національну валюту у 12 країнах ЄС, решта поки що її не впроваджує. Якщо уважно подивитися на монети євро, то на одній стороні ви побачите зображення країни, в якій вона була виготовлена, а інша сторона - однакова для всіх.

Допомога слабкішим регіонам

Не в усіх частинах Європи життя однаково легке і безтурботне. Деякі міста страждають від недостатньої кількості робочих місць через закриття заводів і шахт. В інших регіонах через погодні умови важко вести сільське господарство, а в деяких є складнощі з торгівлею, обумовлені нестачею транспортного сполучення. ЄС

вирішує ці проблеми за рахунок спільних фондів, що складаються з внесків всіх країн-членів ЄС, а потім спрямовуються на потреби слабкіших регіонів. Наприклад, ЄС фінансує будівництво нових доріг і залізничних колій, допомагає розвиватися промисловості і сприяє створенню нових робочих місць.

Допомога бідним країнам

В багатьох країнах по всьому світу тисячі людей гинуть або живуть в дуже складних умовах, причиною яких є війни, хвороби чи природні катаклізми (засухи, повені). Найчастіше цим країнам не вистачає коштів для будівництва шкіл, лікарень, будинків і доріг, що вкрай необхідні їх громадянам. Крім фінансової допомоги, ЄС надсилає в такі країни вчителів, лікарів, інженерів та інших експертів. ЄС також закуповує без митних зборів великий перелік товарів, що виробляються в цих країнах. У такий спосіб бідні країни мають можливість заробляти більше необхідних їм для розвитку коштів.

Мир

ЄС об'єднав багато європейських країн, які зараз мирно співпрацюють одна з одною. Безумовно, інколи трапляються непорозуміння. Це звичайна справа. А чи завжди в вашій родині всі знаходять спільну мову? Але приємно зазначити, що, замість збройного протистояння, лідери європейських країн вирішують всі негаразди мирним шляхом. Отже, мрія Жана Моне та Робера Шумана здійснилася: ЄС примирив всіх його членів. Він також сприяє миру в сусідніх країнах і в світі, в цілому. Наприклад, солдати та офіцери поліції ЄС допомагають забезпечувати мир в колишній Югославії, де лише кілька років тому велися

кровопролитні бої.

І це лише незначна частина того, чим займається ЄС. До речі, перебування в Європейському Союзі змінює світогляд на всі сфери нашого життя.

Процеси прийняття рішень в Європейському Союзі

Європейська Комісія

В Брюсселі 27 жінок та чоловіків (по одному представнику від кожної країни) збираються на щотижневому засіданні у середу для обговорення подальших дій щодо вирішення проблем ЄС. Цих людей називають комісарами і вони складають Європейську Комісію. В їх обов'язки входить пошук найкращих рішень для ЄС в цілому, а також подання пропозицій нових законопроектів, що стосуються функціонування ЄС як єдиного цілого, їм допомагають експерти, юристи, секретарі, перекладачі тощо. Коли комісари досягають згоди щодо необхідного законопроекту, вони надсилають його на розгляд Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу.

Європейський Парламент

Європейський Парламент представляє інтереси населення всього ЄС. Кожного місяця в Страсбурзі відбуваються засідання, на яких обговорюються всі подані Європейською Комісією пропозиції законів. В разі не прийняття Парламентом пропозиції, Комісія має вносити зміни в запропонований законопроект, поки Європарламент не буде задоволений, і закон буде ухвалено. В Європейському Парламенті 785 члени. їх обирають шляхом голосування на кожні п'ять років на загальних виборах за участі

всього дорослого населення ЄС. Це і є право вибору.

Рада Європейського Союзу

Європейські парламентарі не єдині особи, що відповідають за прийняття нових законів ЄС. Вони також обговорюються урядовими міністрами усіх країн-членів ЄС. Ці засідання голів урядів всіх держав-членів ЄС називаються "Радою Європейського Союзу".

Після обговорення запропонованого законопроекту Рада проводить голосування. Існують певні правила, які визначають, скільки голосів має бути від кожної країни і скільки необхідно голосів для безпосереднього утвердження закону. В окремих випадках правила передбачають прийняття закону за одностайної згоди всіх членів Ради. Після затвердження нового закону Радою ЄС і Європейським Парламентом уряди всіх країн-членів мають забезпечити виконання цього закону в своїй країні.

Суд Європейських Співтовариств

У випадку, якщо будь-яка країна не дотримується закону, Європейська Комісія або попереджає країну, або подає на неї скаргу до Суду ЄС, що знаходиться у Люксембурзі. До функцій Суду ЄС входить нагляд за дотриманням законів в рівній мірі для всіх країн-членів. Суд ЄС складається з представників країн-членів - по одному судді з кожної країни. В Європі функціонують інші об'єднання громадян (скажімо, комітети експертів), залучені до процесу прийняття рішень. Адже дуже важливо пересвідчитися у вірності будь-якого рішення.

Список використаних джерел

1. Відкриваємо Європу! — К.: «Віва-Принт», 2007. — 44 стор.
2. Європа у 12 уроках/ Укладач Паскаль Фонтейн. — К.: «Віва-Принт», 2008. — 56 стор.
3. Європейський Союз: перспективи української інтеграції. — «Еліт-прес», 2008. — 68 стор.
4. Як працює Європейський Союз: Довідник інституцій ЄС. — К.: ТОВ «Мекс», 2008. — 48 стор.